

Алла ВЕРЕМЧУК,

orcid.org/0000-0002-3458-9584

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри педагогіки початкової освіти

педагогічного факультету

Рівненського державного гуманітарного університету

(Рівне, Україна) 1010bios1989@gmail.com

СУЧАСНИЙ ВИМІР ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ: КРЕАТИВНИЙ ПІДХІД

У статті розкрито теоретичні засади впровадження креативного підходу як засобу формування та розвитку креативної особистості. Проаналізовано законодавчу базу України з питань освіти та визначено сучасні тенденції педагогічної освіти. Окреслено, що освітній простір України знаходиться в процесі модернізації шляхом зміни концепції освіти та її кінцевих результатів. Наразі актуальним у вищій і фаховій перед вищою освітою є студентоцентризоване навчання, що передбачає застосування нових підходів у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців, з метою розвитку їхніх професійних і особистісних якостей. Визначено, що таким підходом, який у найбільшій повній мірі відповідає освітнім тенденціям та запитам суспільства, є креативний підхід у навчанні. У статті проаналізовані поняття «підхід до навчання» та «креативність». Охарактеризовано креативність як внутрішній ресурс людини, який може проявлятися як в особистісній (побутовій) сфері людини, так і в професійній діяльності людини. Здійснено аналіз праць науковців щодо впровадження в навчальний процес креативного підходу. На основі аналізу наукових праць систематизовано основні особливості креативного підходу, розкрито його мету, ключові слова, виразні процесуальні ознаки, функції суб'єктів освітнього процесу. Досліджено, що креативний підхід передбачає спрямування освітнього процесу на забезпечення формування і розвитку особистісної і професійної креативності. Охарактеризовано актуальність розвитку креативності майбутніх учителів початкової ланки освіти. Вона зумовлена загальними тенденціями реформування початкової освіти, взаємопов'язаністю понять «креативний учитель» – «креативний учень», необхідністю учителя початкової школи оригінально вирішувати педагогічні проблеми, важливістю раціонально використовувати та адаптувати інноваційні технології навчання.

***Ключові слова:** креативність, студентоцентризованість, підхід до навчання, професійна освіта, майбутній учитель початкової школи.*

Alla VEREMCHUK,

orcid.org/0000-0002-3458-9584

Candidate of Pedagogical Sciences,

Associate Professor at the Department of Primary Education Pedagogy

of the Pedagogical Faculty

Rovenskiy State Hummanitarian University

(Rivne, Ukraine) 1010bios1989@gmail.com

MODERN MEASURING OF PEDAGOGICAL EDUCATION: CREATIVE APPROACH

The theoretical principles of introducing a creative approach as a means of forming and developing a creative personality are revealed in the article. The legislative framework of Ukraine on education is analyzed and current trends in pedagogical education are identified. It is outlined that the educational space of Ukraine is in the process of modernization by changing the concept of education and its final results. At the moment, student-centered training is relevant in higher and professional before higher education, which involves the use of new approaches in the professional training of future professionals, in order to develop their professional and personal qualities. It is determined that such an approach, which is the most fully in line with the educational tendencies and demands of the society, is a creative approach to learning. The article analyzes the concepts of "approach to learning" and "creativity". Creativity is characterized as an internal human resource that can manifest itself in the personal (household) sphere of the person as well as in the professional activity of the person. The works of scientists concerning the introduction of creative approach into the educational process are analyzed. On the basis of the analysis the main features of the creative approach are systematized, its purpose, keywords, expressive procedural features, functions of the subjects of the educational process are revealed. It is researched that the creative approach involves directing the educational process to ensure the formation and development of personal and professional creativity. The urgency of the development of creativity of future teachers of elementary level of education is characterized. It is driven by the general tendencies of reforming primary education, the interconnectedness of the concepts of "creative teacher" - "creative learner", the need for elementary school teachers to solve pedagogical problems originally, the importance of rational use and adaptation of innovative teaching technologies.

***Key words:** creativity, student-centeredness, approach to learning, professional education, future elementary school teacher.*

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Сучасний освітній простір України перебуває у процесі реорганізації та удосконалення (Закон України «Про освіту» (2017 р.) (Закон України «Про освіту, 2017), «Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» (Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, 2013). Про це також свідчать нововведення, що відбуваються у кожній ланці освіти: зокрема, у початковій школі (Концепція Нової української школи, 2016), загальній середній освіті (Закон України «Про загальну середню освіту» (Закон України «Про загальну середню освіту, 1999), фаховій передвищій освіті (Закон України «Про фахову передвищу освіту» (Закон України «Про фахову передвищу освіту», 2019), та у вищій школі (Закон України «Про вищу освіту» (Закон України «Про вищу освіту», 2014). Зміни, що відбуваються, мають на меті не лише модернізацію організаційних основ освітньої діяльності, а й зміну самої концепції освіти, стратегічна мета якої полягає у становленні творчо-гуманітарної особистості як цілісного суб'єкта педагогічного процесу.

У контексті реформування вищої та фахової передвищої освіти наразі актуальним є студентоцентроване навчання. За визначенням Т. О. Кудрявцевої «це процес якісної трансформації освітнього середовища для студентів та інших осіб, які навчаються, метою якого є розширення їх автономії і здатності до критичного мислення на основі результативного підходу, що передбачає нові підходи до розробки навчальних програм, викладання та навчання» (Кудрявцева, 2020). Таким чином, студентоцентроване навчання передбачає розвиток у студентів здатності критично мислити, бути конкурентоздатними, вирішувати ефективно професійні завдання, що передбачає застосування нових підходів до навчання, які сприятимуть розвитку особистості студента. Такою важливою якістю, яка допоможе майбутньому фахівцю сформувати перелічені вище компетентності, є креативність. У цьому контексті Н. В. Бондаренко зазначає, що креативність – якість, найбільш поціновувана у XXI столітті, – є потенційним рушієм побудови гармонійного висококонкурентного суспільства, здатного протистояти будь-яким викликам (Бондаренко, 2019: 91–102). Тому проблема застосування нових підходів у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців, з метою розвитку їх професійних і особистісних якостей є актуальною у світлі сучасних освітніх тенденцій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблема креативності зберігає інтерес у дослі-

дженнях закордонних і вітчизняних науковців. Її досліджували у різноманітних аспектах І. Бенглі, Е. Боно, Дж. Гілфорд, А. Маслоу, М. Міхалко, А. Олах, А. Осборн, Д. Перкінсон, К. Роджерс, Р. Стернберг, К. Тейлор, Е. Торренс та інші. Теоретичні і практичні положення креативності розробляли Б. Ананьєв, О. Антонова, Д. Богоявленська, В. Бушлинський, Л. Виготський, Н. Вишнякова, Д. Ельконін, Л. Єрмолаєва-Томіна, О. Леонтєв, А. Матюшкін, Н. Мойсеюк, В. Моляко, А. Морозов, В. Павленко, Р. Павлюк, Я. Пономарьов, Л. Романишина, Л. Рубінштейн, О. Савченко, С. Сисоєва, В. Сластьонін, М. Сметанський, О. Яковлева, Л. Тарасенко, В. Фрицок, А. Хуторской, Д. Чернилевський, І. Шахіна І. та ін.

Проблему розвитку креативності майбутніх учителів початкової школи порушували: І. Зязюн, О. Комар, Я. Кодлюк, А. Кузьмінський, В. Сухомлинський, Л. Хоружа та ін.

Однак, незважаючи на різнобічність наукових пошуків у контексті аналізу феномену креативності, на нашу думку, проблема обґрунтування теоретичних засад упровадження креативного підходу до навчання у процесі професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи не була предметом спеціального дослідження.

Мета статті – розкрити теоретичні засади впровадження креативного підходу як засобу формування та розвитку креативної особистості майбутніх учителів початкової школи.

Виклад основного матеріалу. У Тлумачному словнику «підхід» визначається як сукупність прийомів, способів у впливі на кого-небудь, у вивченні чого-небудь (Ожегов, 1987: 545). Н. Б. Голуб, розглядаючи поняття «підхід до навчання» зазначає, що словники й енциклопедії не містять такого поняття, однак кількість тлумачень обчислюється десятками. Ми у своєму дослідженні будемо послуговуватись визначенням згаданого вище науковця, яка охарактеризовує підхід до навчання як загальну концептуальну позицію, що визначає системну організацію й самоорганізацію освітнього процесу, домінуючу ознаку, роль, статус та особливості взаємодії всіх компонентів його, відповідно до конкретних навчальних і виховних цілей (Голуб, 2019). Нині існує велика кількість підходів до навчання, що відповідно, мають різноцільове призначення, і тому в навчальному процесі часто використовуються комплексно.

Так, у педагогічному науковому дискурсі та практиці є велика кількість методологічних підходів: діяльнісний, особистісно орієнтований, акмеологічний, синергетичний, компетентнісний, системно-структурний та ін. Однак у зв'язку з

освітніми тенденціями та переорієнтацією освіти не на кінцевий результат та комплекс набутих знань, а процес та здатність до використання знань на практиці, а також на розвиток таких важливих якостей, як самовдосконалення, розв'язування нетипових професійних ситуацій, уміння бути «гнучким» та критично оцінювати ситуацію, набуває актуальності дослідження креативного підходу у навчанні.

Такий підхід передбачає розвиток креативності у майбутніх фахівців. За твердженням Н. А. Алексєєвої та Т. О. Поскребишової, креативність, будучи інтегральною особистісною рисою, реалізує соціальну і комунікативну функцію психіки, проявляючись у сфері стосунків «людина-людина». До цієї категорії можна віднести представників таких професій, як юристи і менеджери (Алексєєва, 2019: 287–289).

Також до цієї категорії відносять людей педагогічної професії. Із метою з'ясування сутності креативного підходу необхідно проаналізувати поняття «креативність». Так, Л. Петришин визначає креативність як особистісну властивість, яка містить комплекс індивідуальних і професійних якостей людини, що виявляються у творчому мисленні, здібностях, уміннях, навичках, знаннях та окремих видах практичної креативної діяльності (Петришин, 2015: 15). У свою чергу, П. Сергієнко визначив креативність як багатовимірне явище, що синтезує в собі інтелектуальні пізнавальні процеси й особистісні якості (Сергієнко, 2010: 67).

У «Словнику українського педагога» креативність визначається як здатність до творчого мислення, здатність породжувати нові ідеї, відхилитися від традиційних схем мислення, швидко вирішувати проблемні ситуації (Гришук, 2015: 105). Натомість, за Т. Кравченко, креативність – це здатність особистості сприйняти проблему та, використовуючи найоптимальніші для цього можливості, створити новий, оригінальний продукт соціальної важливості (Кравченко, 2012: 31). Найбільш повним вважаємо визначення М. А. Шкабаріної, яка визначає креативність як інтегральну якість особистості, що включає в себе комплекс взаємопов'язаних моральних, вольових, інтелектуальних та емоційних якостей, які в залежності від зовнішніх (середовище) та внутрішніх факторів (мотивація) та ступеня їх прояву визначають здатність людини до творчості, створення креативних продуктів діяльності, вираження власної індивідуальності, вирішення наявних суперечностей та проблем (Шкабаріна, 2019: 20).

Отже, за своєю сутністю креативність – це внутрішній ресурс людини, який може проявлятися

як в особистісній (побутовій) сфері людини, так і в професійній діяльності людини. Саме вияв креативності є рушійною силою прогресу (у загальному для суспільства) та саморозвитку (в особистісному плані).

Розглянемо теоретичні особливості креативного підходу, що визначені у працях науковців. Так, Л.В. Кондрашова, під креативним підходом розуміє методологічну спрямованість освітнього процесу з метою розвитку потреби до новизни, нестандартного розв'язання задач, що дозволяє засобом активізації креативних здібностей студентів забезпечувати стимулювання як засвоєння навчальної інформації, так і її відтворення. На думку дослідниці, визначений підхід забезпечує гармонійний вплив на особистість студента, розвиток їхніх креативних здібностей студентів і набуття досвіду (Кондрашова, 2009: 103).

Натомість В. В. Іванова зазначає, що креативний підхід до навчання забезпечує умови, які допомагають майбутнім фахівцям формувати комплекси знань і способів їхнього практичного використання для розв'язання професійних задач, пов'язуючи це з оволодінням новими технологіями, методиками й видами фахової діяльності. Цей підхід до навчання дозволяє формувати в студентів вміння творчо та свідомо обирати найбільш оптимальні способи перетворювальної діяльності; планувати власну і колективну діяльність, прогнозувати й передбачати результати цієї діяльності, оцінювати ефективність праці та раціональність прийнятих рішень, працювати з інформацією оновлюючи її, працюючи з потоками інформації, здійснювати проектну діяльність. Креативний підхід допомагає студентам відійти від усталених норм і засобів прийняття професійних рішень, сприяє розвитку потреби в новизні й нетривіальному розв'язанні професійних ситуацій (Іванова, 2011: 47).

Дослідниця визначає також такі переваги креативного підходу, які за умови його застосування дозволяють:

- у результаті мати практичний результат (бачення професійної перспективи, визначення стратегії розвитку, плану перетворення і реконструкції старого);
- формувати ефективну стратегію керування, співробітництва та співтворчості в навчальній, а згодом й у фаховій діяльності;
- опанувати технології розроблення і реалізації оригінальних способів розв'язання професійних завдань;
- здійснювати самооцінку навчальних й професійних досягнень (Іванова, 2011: 48).

О. А. Дубасенюк визначає такі ознаки креативного підходу, що не були окреслені попередньо: усвідомлення майбутніми вчителями власних особистісних і професійних можливостей, розвиток педагогічних здібностей до рівня креативних; прогнозування шляхів і вдосконалення творчого потенціалу особистості майбутнього фахівця (Дубасенюк, 2011: 24).

Креативний підхід у викладанні вимагає певних умов. На думку В. В. Мороз, серед них можна виділити такі:

- сприятлива, доброзичлива атмосфера, яка виключає критику, дає можливість студентам почувати себе упевненими, не побоюючись здійснювати помилки;
- чітко сформульовані завдання допомагають студентам правильно визначати межі діяльності;
- можливість студентів в доброзичливій формі висловлюватися відносно робіт одногрупників;
- заохочення ініціативи і самостійної роботи студентів;
- регулярне і систематичне використання творчих завдань на всіх етапах заняття дозволяє урізноманітнювати традиційне заняття, дає мож-

ливість скоротити одні або збільшити інші види робіт (Мороз, 2017: 8–12).

Пропонуємо узагальнені матеріали, підготовлені на основі аналізу праць О. А. Дубасенюк (Дубасенюк, 2011: 23–28), В. В. Іванової (Іванова, 2011: 46–50), Л. В. Кондрашової (Кондрашова, 2009: 101–105), В. В. Мороз (Мороз, 2017: 8–12) (див. табл. 1).

Охарактеризувавши загальні особливості креативного підходу до навчання, розкриємо значення цього підходу у процесі професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи. Здійснивши аналіз науково-педагогічної літератури та законодавчої бази України, зазначимо, що розвиток креативності майбутніх учителів початкової ланки освіти є важливим, зважаючи на такі аспекти:

- загальні тенденції реформування початкової освіти, отримання вчителями академічної свободи та переорієнтація особистості учителя на «умотивованість»;
- взаємопов'язаність понять «креативний учитель» – «креативний учень», учні потребують креативних учителів, які зможуть навчати їх творчо, усебічно розвивати;

Таблиця 1

Особливості креативного підходу до навчання

<i>Креативний підхід</i> – спрямування освітнього процесу на забезпечення формування і розвитку особистісної і професійної креативності.	
<i>Ключові слова:</i> індивід, індивідуальність, особистість, креативність, здібності, креативне освітнє середовище, нестандартність, оригінальність, креативний продукт, креативна особистість, професійна креативність, творче мислення, критичне мислення, проектування, рефлексія, навчання продовж життя, саморозвиток.	
<i>Мета</i> полягає у створенні оптимальних умов для формування та розвитку креативності як особистісно-професійної якості особистості.	
<i>Виразні процесуальні ознаки підходу:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> – постійна потреба учасників освітнього процесу до нового, удосконалення вже існуючого; – нестандартне розв'язання професійних задач, – активізація креативних здібностей особистості, її внутрішніх резервів шляхом внутрішньої мотивації; – набуття знань, досвіду та способів їх практичного використання для розв'язання професійних задач; – обрання найбільш оптимальних способів перетворювальної діяльності, прогнозування й оцінка результату цієї діяльності; – критичне оцінювання інформації та її накопичення для подальшого використання. 	
Функції суб'єктів освітнього процесу	
<i>Викладач</i>	<i>Студент</i>
<ul style="list-style-type: none"> – виявляє партнерський стиль взаємодії зі студентами; – активно використовує інноваційні методи навчання, слідує за освітніми тенденціями; – поважає думку студентів, підтримує їхні ідеї; – мотивує та заохочує студентів до розвитку креативності; – пропонує у процесі навчання розв'язування проблемних професійних завдань; – наповнює лекційний матеріал актуальною та цікавою інформацією; – «вчиться» разом зі студентами, допомагає їм. 	<ul style="list-style-type: none"> – є активним учасником освітнього процесу; – не боїться помилитись, висловлювати свою думку; – намагається виконати завдання нестандартним способом; – постійно здійснює рефлексію діяльності; – активно взаємодіє з іншими у студентському колективі; – працює з інформацією, постійно оновлюючи її, – здійснює проектну діяльність; – усвідомлює роль креативності у майбутній професійній діяльності; – самомотивується задля постійного саморозвитку.

– необхідність учителя початкової школи оригінально вирішувати педагогічні проблеми, що виникають в освітньому середовищі початкової ланки (взаємодія з учнями, їхніми батьками, міжособистісна взаємодія у колективі, постановка нових професійних цілей, організаційні зміни тощо);

– важливість раціонального використання та адаптації інноваційних технологій навчання з урахуванням індивідуальних особливостей та бажань учнів.

Висновки. Застосування креативного підходу до процесу навчання дозволяє максимально ефективно активізувати найважливіший ресурс –

людський. У процесі застосування креативного підходу найбільш повно розкриваються індивідуальні особливості і креативні здібності кожного суб'єкта освітнього процесу, а колективна навчальна діяльність збагачується знаннями і досвідом, що призводить до створення креативного продукту. Креативний підхід допомагає навчити особистість таким важливим професійним якостям як уміння адаптуватись до змін, вирішувати проблеми та навчатись продовж життя.

Перспективою подальших розвідок вважаємо практичне впровадження креативного підходу під час професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеева Н. А., Поскребышева Т. А. Профессиональная креативность – неотъемлемое качество современного специалиста. *Проблемы современного педагогического образования*, 2019. № 64-3. С. 287–289.
2. Бондаренко Н. В. Мейнстрім освітнього прогресу в Україні – компетентність ↔ креативність. «*Science progress in European countries: new concepts and modern solutions*»: Papers of the 9th International Scientific Conference. September 6, 2019, Stuttgart, Germany, September 06, 2019, с. Stuttgart, Germany. С. 91–102.
3. Голуб Н. Б. Підходи до навчання української мови в основній школі. URL : http://lib.iitta.gov.ua/9509/1/%D0%93%D0%BE%D0%BB%D1%83%D0%B1%20_3_.pdf (дата звернення 15.11.2019).
4. Гришук А. В. Словник українського педагога. Київ : КВПЦ, 2015. 236 с.
5. Дубасенюк О. А. Креативний підхід до професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів. *Креативна педагогіка*, 2011. № 4. С. 23–28.
6. Закон України «Про загальну середню освіту». *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1999, № 28, ст. 230.
7. Закон України «Про освіту». *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2017, № 38-39, ст. 380
8. Закон України «Про фахову передвищу освіту». *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2019, № 30, ст. 119
9. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 12.11.2019)
10. Іванова В. В. Креативний підхід до навчання як засіб креативної особистості майбутнього вчителя. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»*. 2011. № 4. С. 46–50. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpkhist_2011_4_12.
11. Кондрашова Л. В. Професіональне становлення студентів в умовах креативного підходу к організації образовательного процесса высшей педагогической школы. *Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи* : матер. V міжнарод. наук.-практ. конф. Хмельницький, ХНУ, 2009. С. 101–105.
12. Концепція Нової української школи (документ пройшов громадські обговорення і ухвалений рішенням Колегії МОН 27.10.2016). URL : <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 01.12.2019).
13. Кравченко Т. В. Формування педагогічної креативності майбутніх інженерів-технологів. *Педагогіка та психологія: наука, реальність, застосування*. Матеріали науково-практичної конференції (м. Харків, Україна, 20-21 квітня 2012 року). Харків : Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2012. С. 30–32.
14. Кудрявцева Т. О. Студентоцентризоване навчання як сучасна парадигма вищої освіти. URL : http://college.nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2018/01/Kudriavtseva_pedagog-chyt-2018.pdf (дата звернення: 01.12.2019).
15. Мороз В. В. Креативный подход к преподаванию профессионально-ориентированного иностранного языка. *Вестник Оренбургского государственного университета*. 2017. № 2(202). С. 8–12.
16. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. URL : <https://pon.org.ua/novyny/2446-nacionalna-strategiya-rozvitku-osviti-v-ukrayini.html/> (дата звернення: 03.12.2019).
17. Ожегов С. И. Толковый словарь русского языка / под ред. чл.-корр. АН СССР Н. Ю. Шведовой. 18-е изд., стереотип. Москва : Русский язык, 1987. 797 с.
18. Петришин Л. Й. Теоретико-методичні основи формування креативності майбутніх соціальних педагогів : автореферат... д-р пед. наук, спец. : 13.00.05. Старобільськ : ДЗ «Луганський нац. ун-т ім. Т. Шевченка», 2015. 44 с.
19. Сергиенко П. Г. Понятие «креативность» как научная категория. *Актуальные проблемы профессионального музыкального образования*: межвуз. сб. науч. тр. / Челябин. гос. ин-т музыки им. П. И. Чайковского. Челябинск, 2010. С. 81–85.
20. Шкабаріна М. А. Розвиток педагогічної креативності майбутніх учителів початкової школи у процесі вивчення фахових дисциплін : монографія. Рівне : Видавець О. Зень, 2019. 149 с.

REFERENCES

1. Alekseeva, N.A., Poskrebysheva, T.A. (2019). Professional'naja kreativnost' – neot#emlemoe kachestvo sovremennogo specialista [Professional Creativity is an Integral Quality of a Modern Specialist]. *Problems of Modern Pedagogical Education*, 64-3, 287–289 [in Russian].
2. Bondarenko, N.V. (2019). Meinstrim osvithnoho prohresu v Ukraini – kompetentnist ↔ kreatyvnyist [Mainstream of Educational Progress in Ukraine - Competence and Creativity]. *Science Progress in European Countries: New Concepts and Modern Solutions*: Papers of the 9th International Scientific Conference. September 6, 2019, Stuttgart, Germany, September 06, 2019. Stuttgart, Germany, 91–102 [in Ukrainian].
3. Holub, N.B. (2019). Approaches to Teaching Ukrainian in Primary School. URL: http://lib.iitta.gov.ua/9509/1/%D0%93%D0%BE%D0%BB%D1%83%D0%B1%20_3_.pdf (retrieved on 15.11.2019) [in Ukrainian].
4. Hryshchuk, A.V. (2015). *Slovnyk ukrainskoho pedahoha* [Dictionary of the Ukrainian Teacher. Computer Publishing Information Center], Kyiv, 236 p [in Ukrainian].
5. Dubaseniuk, O.A. (2011). Kreatyvnyi pidkhid do profesiino-pedahohichnoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv [Creative Approach to the Professional-Pedagogical Training of Future Teachers]. *Creative Pedagogy*, 4, 23–28 [in Ukrainian].
6. Zakon Ukrainy «Pro zahalnu seredniu osvitu» [Law of Ukraine “On General Secondary Education”] (1999). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*, , 28, 230 [in Ukrainian].
7. Zakon Ukrainy «Pro osvitu» [Law of Ukraine “On Education”] (2017). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*, 38-39, 380 [in Ukrainian].
8. Zakon Ukrainy «Pro fakhovu peredvyshchu osvitu» [Law of Ukraine “On Professional Pre-Higher Education] (2019). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*, , No. 30, Art. 119 [in Ukrainian].
9. The Law of Ukraine “On Higher Education” No. 1556-VII dated 01.07.2014. (2014). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (Last accessed: 01.12.2019) [in Ukrainian].
10. Ivanova, V.V. (2011). Creative Approach to Teaching as a Means of Creative Personality of the Future Teacher. *Collection of scientific works of Khmelnytsky Institute of Social Technology University of Ukraine*, 4, 46–50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpkhist_2011_4_12 (Last accessed: 01.12.2019) [in Ukrainian].
11. Kondrashova, L.V. (2009). Professional'noe stanovlenie studentov v uslovijah kreativnogo podhoda k organizacii obrazovatel'nogo processa vysshej pedagogicheskoy shkoly [Professional Formation of Students in the Conditions of Creative Approach to the Organization of Educational Process of Higher Pedagogical School]. *Professional Formation of Personality: Problems and Prospects*: Proceedings of the 5th International Research and Training Conference, KhNU, Khmelnytskyi, 101–105 [in Russian].
12. *Kontsepsiia Novej ukrainskoi shkoly (dokument proishov hromadski obhovorennia i ukhvalenyi rishenniam Kolehii MON 27.10.2016)*. [Concept of the New Ukrainian School (the document was publicly discussed and approved by Decision of the Board of the Ministry of Education and Science dated 27.10.2016).] URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf> (Last accessed: 01.12.2019) [in Ukrainian].
13. Kravchenko, T.V. (2012). Formuvannia pedahohichnoi kreatyvnosti maibutnikh inzheneriv-tekhnolohiv [Formation of Pedagogical Creativity of Future Manufacturing Engineers]. *Pedagogy and Psychology: Science, Reality, Application*. Proceedings of the Research and Training Conference (Kharkiv, Ukraine, April 20-21, 2012). East Ukrainian Organization “Center for Pedagogical Research”, Kharkiv, 30–32 [in Ukrainian].
14. Kudriavtseva, T.O. (2018). Studentotsentrovane navchannia yak suchasna paradyhma vyshchoi osvity [Student-Centered Learning as a Modern Paradigm of Higher Education]. URL: http://college.nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2018/01/Kudriavtseva_pedagog-chyt-2018.pdf (Last accessed: 01.12.2019) [in Ukrainian].
15. Moroz, V.V. (2017). Kreativnyj podhod k prepodavaniju professional'no-orientirovannogo inostrannogo jazyka [A Creative Approach to Teaching a Professionally-oriented Foreign Language]. *Bulletin of the Orenburg State University*, 2 (202), 8–12 [in Russian].
16. *Natsionalna stratehiia rozvytku osvity v Ukraini na period do 2021 roku* [National Strategy for the Development of Education in Ukraine until 2021]. (2019). URL: <https://pon.org.ua/novyny/2446-nationalna-strategiya-rozvytku-osviti-v-ukrayini.html/> (Last accessed: 03.12.2019) [in Ukrainian].
17. Ozhegov, S.I. (1987). *Tolkovyj slovar' russkogo jazyka* [Explanatory Dictionary of the Russian Language] / Ed. by Associate Member of the USSR Academy of Sciences N.Yu. Shvedova. 18th ed., stereotype. Russkiy Yazyk, Moscow. 797 [in Russian].
18. Petryshyn, L.Y. (2015). *Teoretyko-metodychni osnovy formuvannia kreatyvnosti maibutnikh sotsialnykh pedahohiv* [Theoretical and Methodological Bases of Formation of Creativity of the Future Social Educators]: Author's Abstract ... of Doctor of Ped. Sciences, Speciality: 13.00.05. Starobilsk: Luhansk Taras Shevchenko National University. 44 p. [in Ukrainian].
19. Sergienko, P.G. (2010). *Ponjatie «kreativnost'» kak nauchnaja kategorija* [The Concept of “Creativity” as a Scientific Category. Pressing Problems of Professional Music Education]: Inter-university Collection of Scientific Papers / Chaykovsky Chelyabinsk State Institute of Music. Chelyabinsk, 81–85 [in Russian].
20. Shkabarina, M.A. (2019). *Rozvytok pedahohichnoi kreatyvnosti maibutnikh uchyteliv pochatkovoї shkoly u protsesi vyvchennia fakhovykh dystyplin* [Development of Pedagogical Creativity of Future Elementary School Teachers in the Process of Studying Professional Subjects]: Monograph. Published by O. Zen, Rivne, 149 p. [in Ukrainian].